

**YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA**

Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

11.9.2018

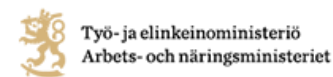
 Yrittäjät

 FINNVERA

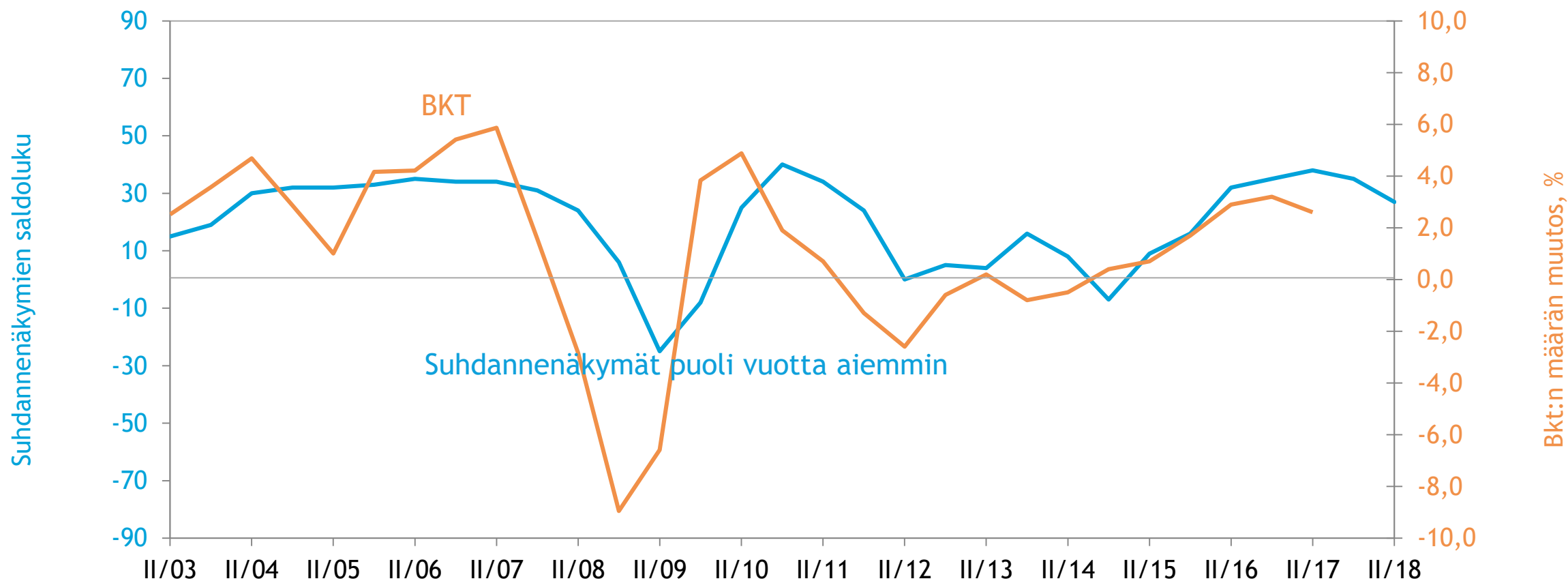
 Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometrin ennakointikyky

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

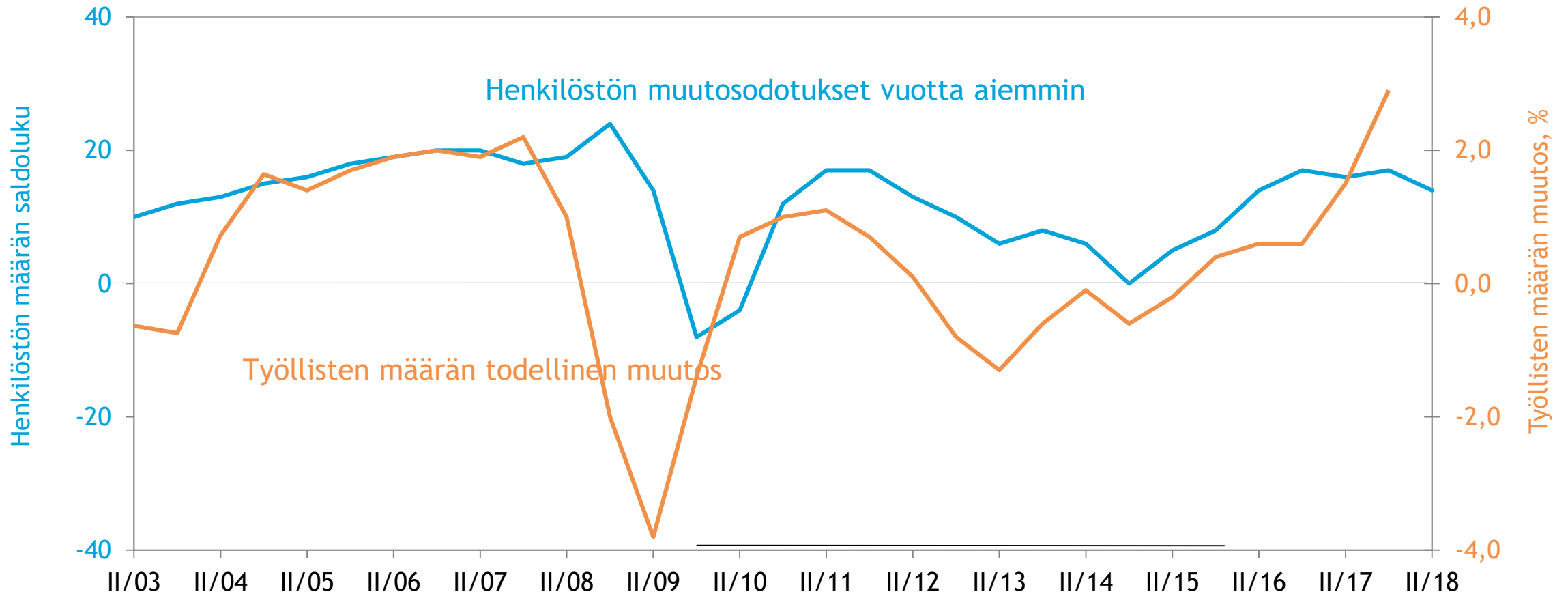
Suhdannenäkymät ja BKT

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyys

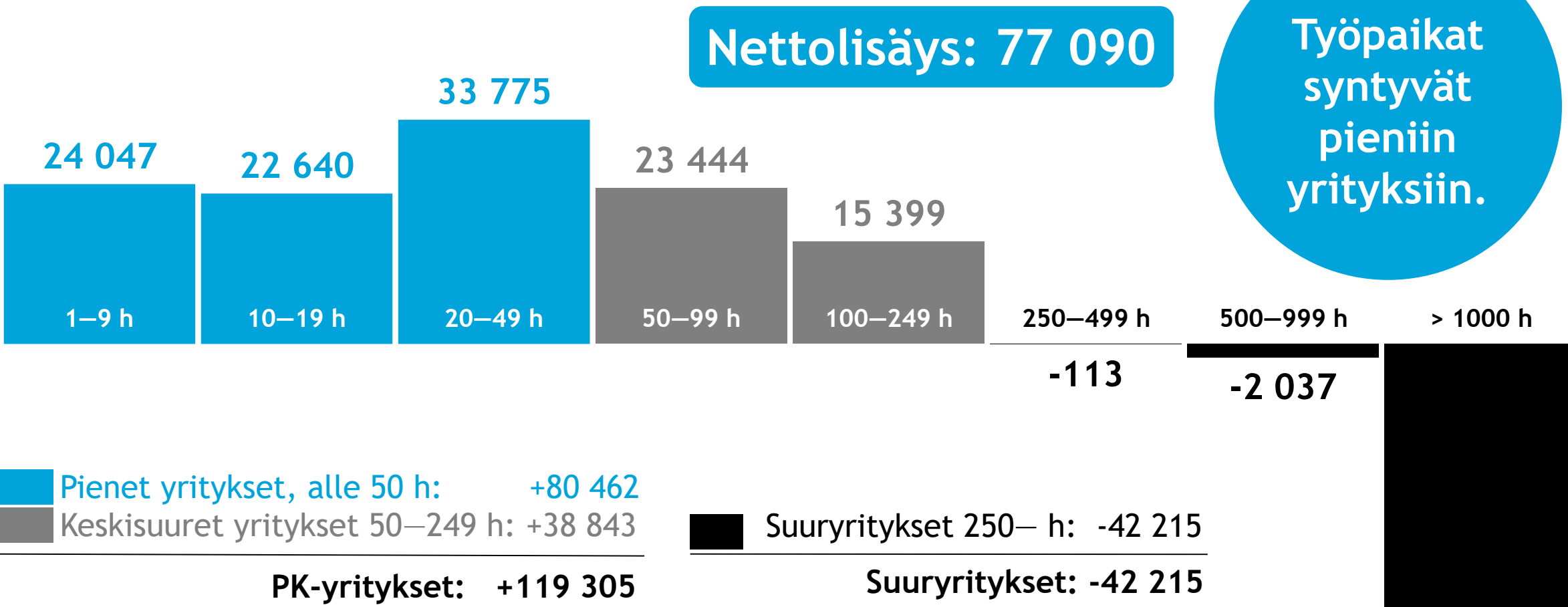

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Työllisten määrän muutos

erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2016

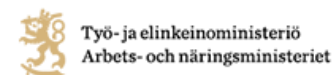
Lähde: Tilastokeskus.

Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja metsätalous.

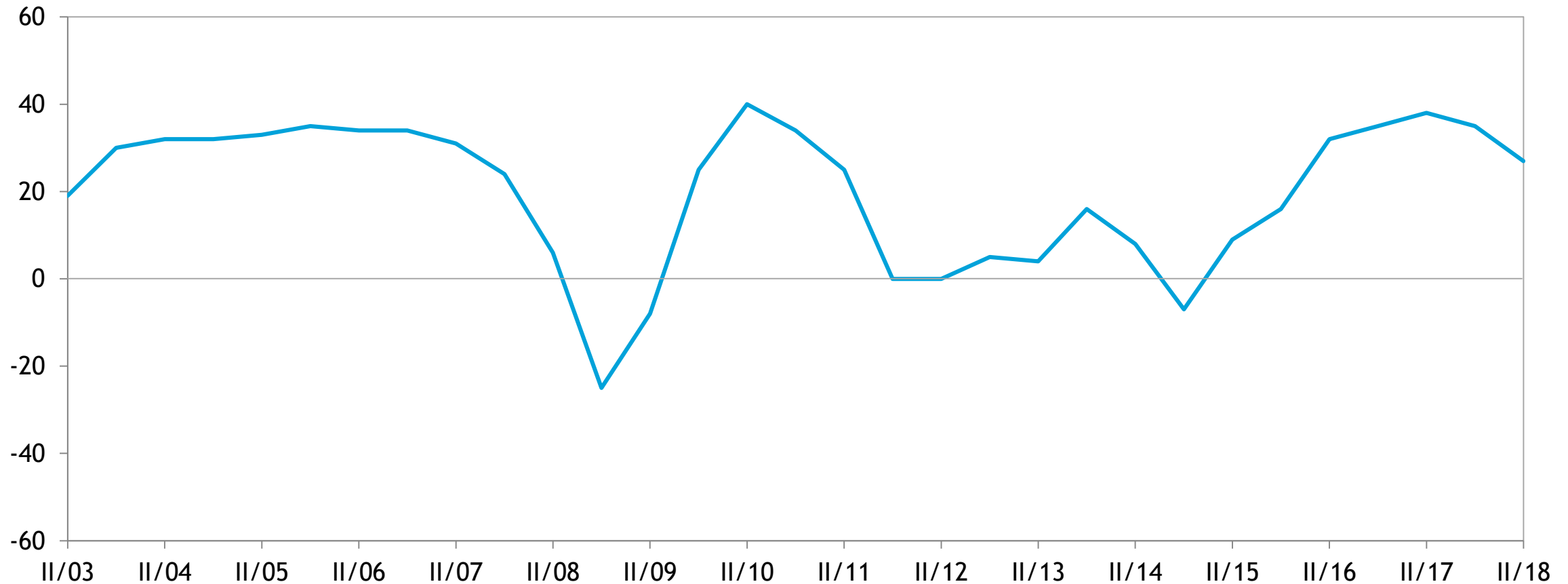
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Suhdanteet

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yleiset suhdannenäkymät, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yleiset suhdannenäkymät 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	37	53	10	27
Toimialoittain				
Teollisuus	40	52	8	32
Rakentaminen	36	56	8	28
Kauppa	35	52	13	22
Palvelut	37	53	10	27
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	79	19	2	77
Kasvuhakuiset	51	45	4	47
Asemansa säilyttäjät	27	61	12	15
Ei kasvutavoitta	13	74	13	0
Toimintansa lopettavat	6	48	46	-40

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

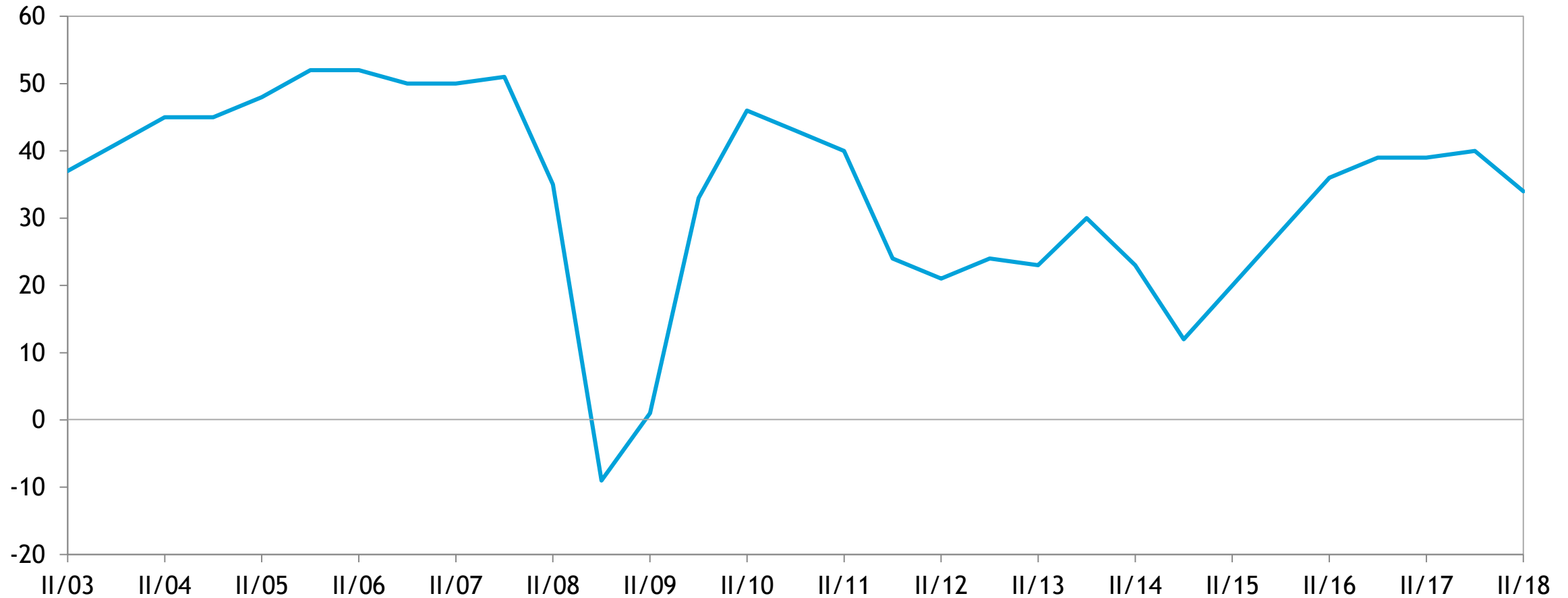
Yleiset suhdannenäkymät 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	34	55	11	23
5-9 henkilöä	40	51	9	31
10-19 henkilöä	42	49	9	33
20-49 henkilöä	41	52	7	34
yli 50 henkilöä	36	55	9	27
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	26	63	11	15
1990-1999	30	56	14	16
2000-2009	32	58	10	22
2010 jälkeen	50	43	7	43

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

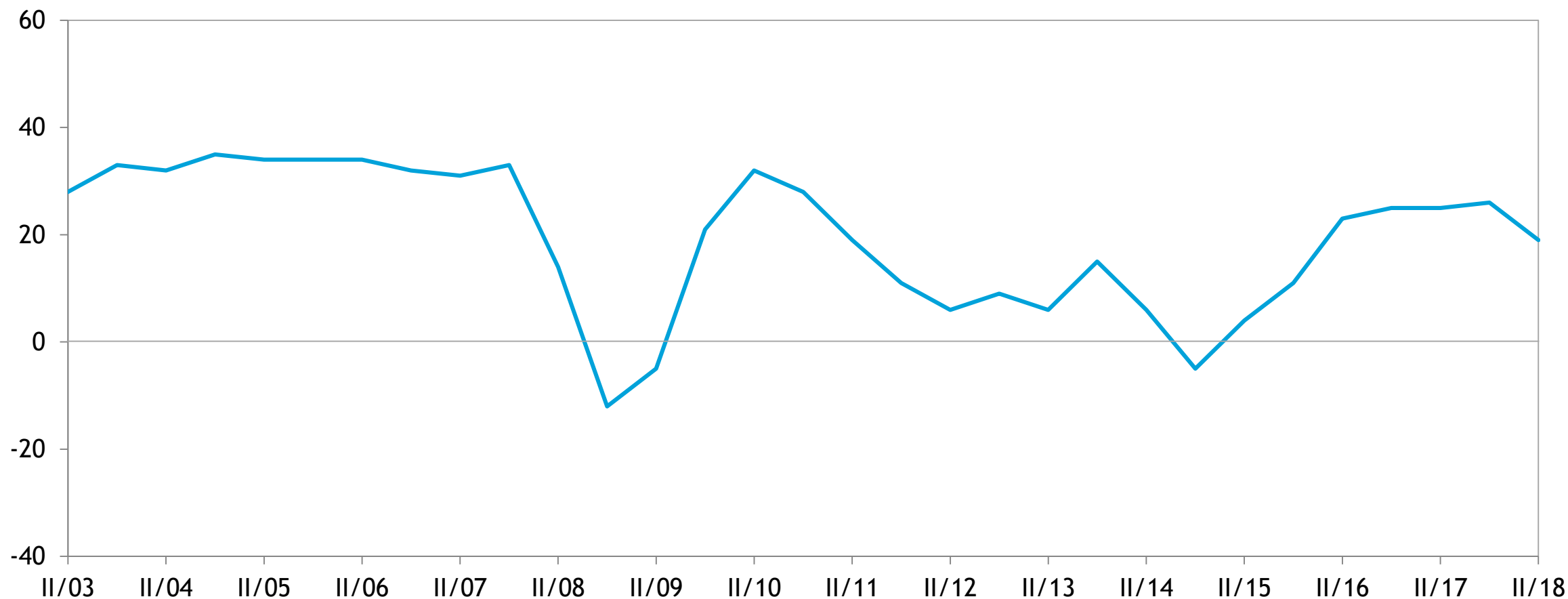
Liikevaihdon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	48	38	14	34
Teollisuus	55	36	9	46
Rakentaminen	45	42	13	32
Kauppa	46	38	16	30
Palvelut	48	38	14	34

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

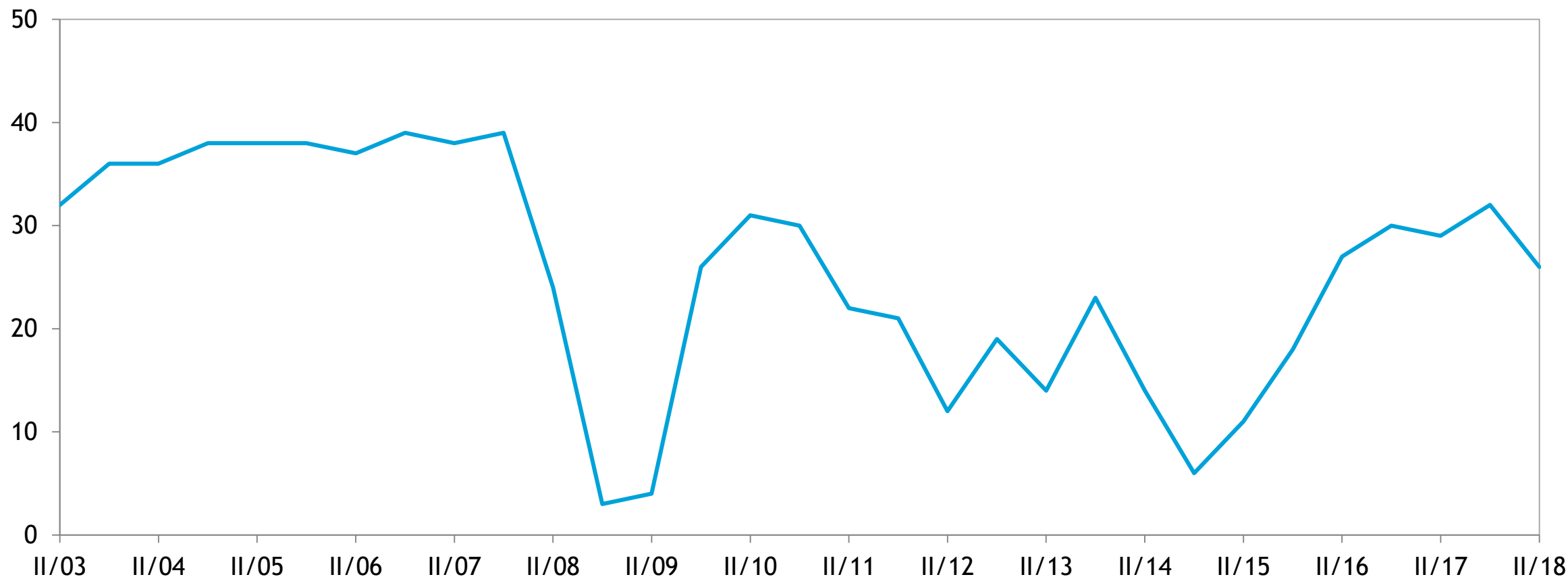
Kannattavuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	36	47	17	19
Teollisuus	39	46	15	24
Rakentaminen	34	51	15	19
Kauppa	34	45	21	13
Palvelut	36	48	16	20

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

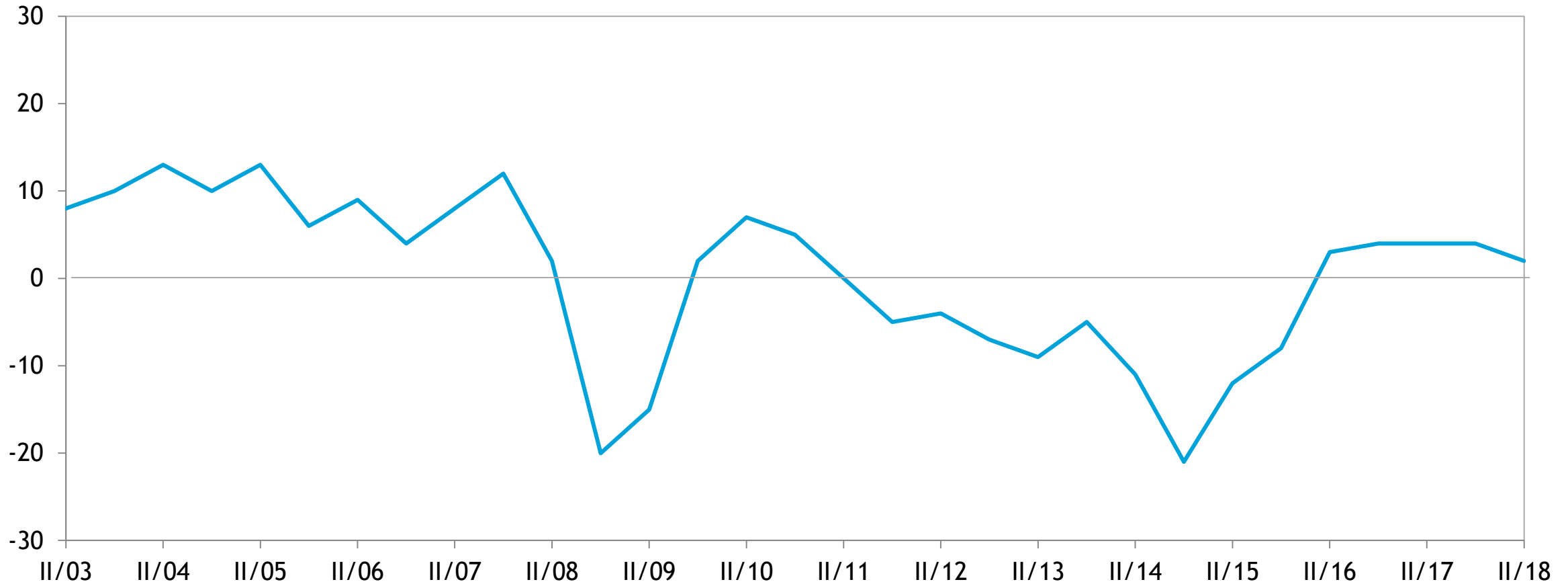
Vakavaraisuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	36	54	10	26
Teollisuus	41	49	10	31
Rakentaminen	35	57	8	27
Kauppa	36	52	12	24
Palvelut	35	55	10	25

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

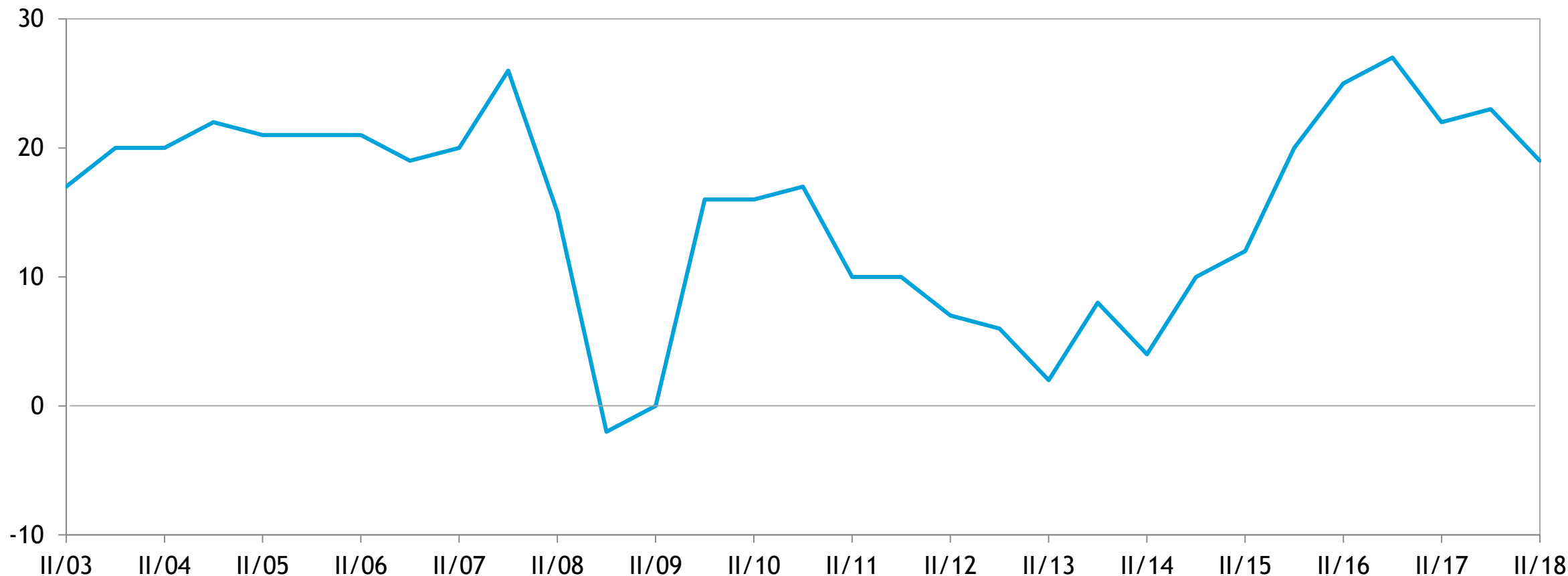
Investointien arvon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	21	60	19	2
Teollisuus	30	51	19	11
Rakentaminen	23	60	17	6
Kauppa	20	61	19	1
Palvelut	19	62	19	0

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

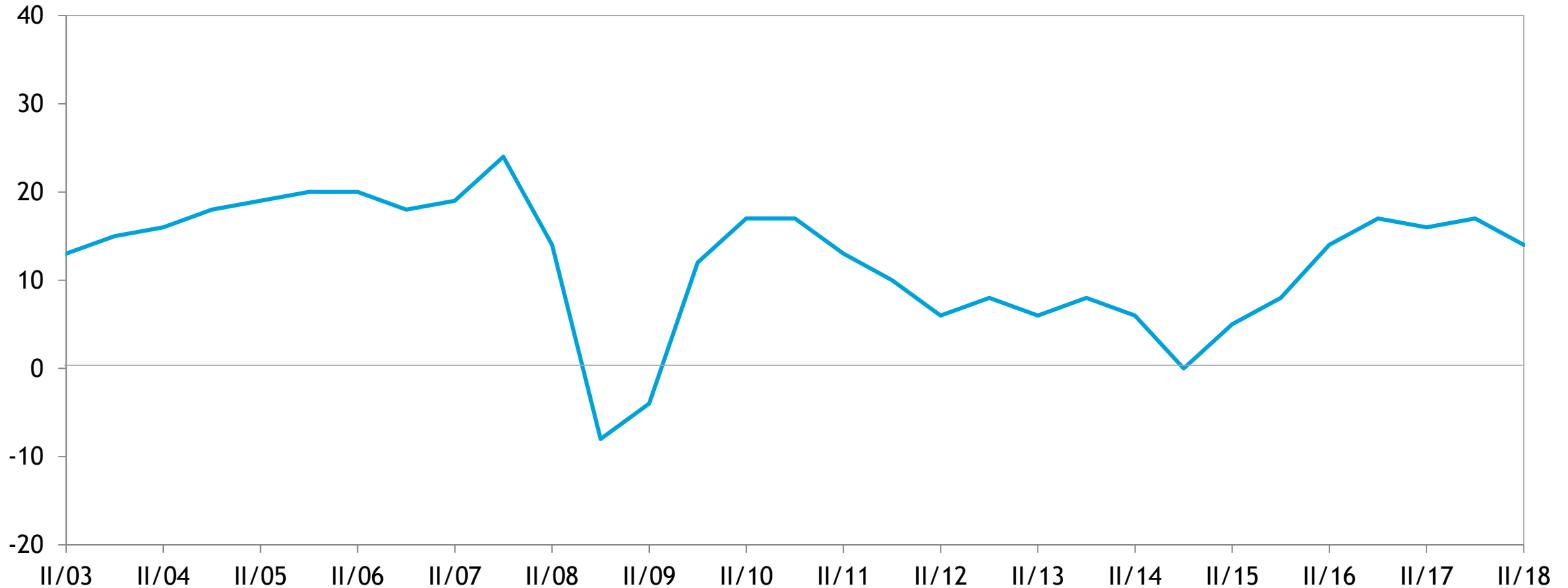
Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	28	63	9	19
Teollisuus	33	60	7	26
Rakentaminen	25	65	10	15
Kauppa	25	66	9	16
Palvelut	29	61	10	19

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Henkilöstön määrän muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	21	72	7	14
Teollisuus	31	63	5	26
Rakentaminen	25	70	6	19
Kauppa	15	76	9	6
Palvelut	20	73	7	13

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yritysten liiketoiminta ulkomailla*, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	24	49	12	27	23
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla					
Suoraa tavaroiden vientiä	39	78	35	67	18
Suoraa palveluiden vientiä	42	14	44	16	60
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	5	5	0	3	6
Palkka- tai sopimusvalmistusta	7	8	5	13	5
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	14	17	13	18	12
Muu	22	11	28	18	26

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	48	46	6	42
Teollisuus	60	36	4	56
Rakentaminen	38	48	14	24
Kauppa	51	44	5	46
Palvelut	44	49	7	37

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Suoraa tuontia	17	42	9	43	8

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

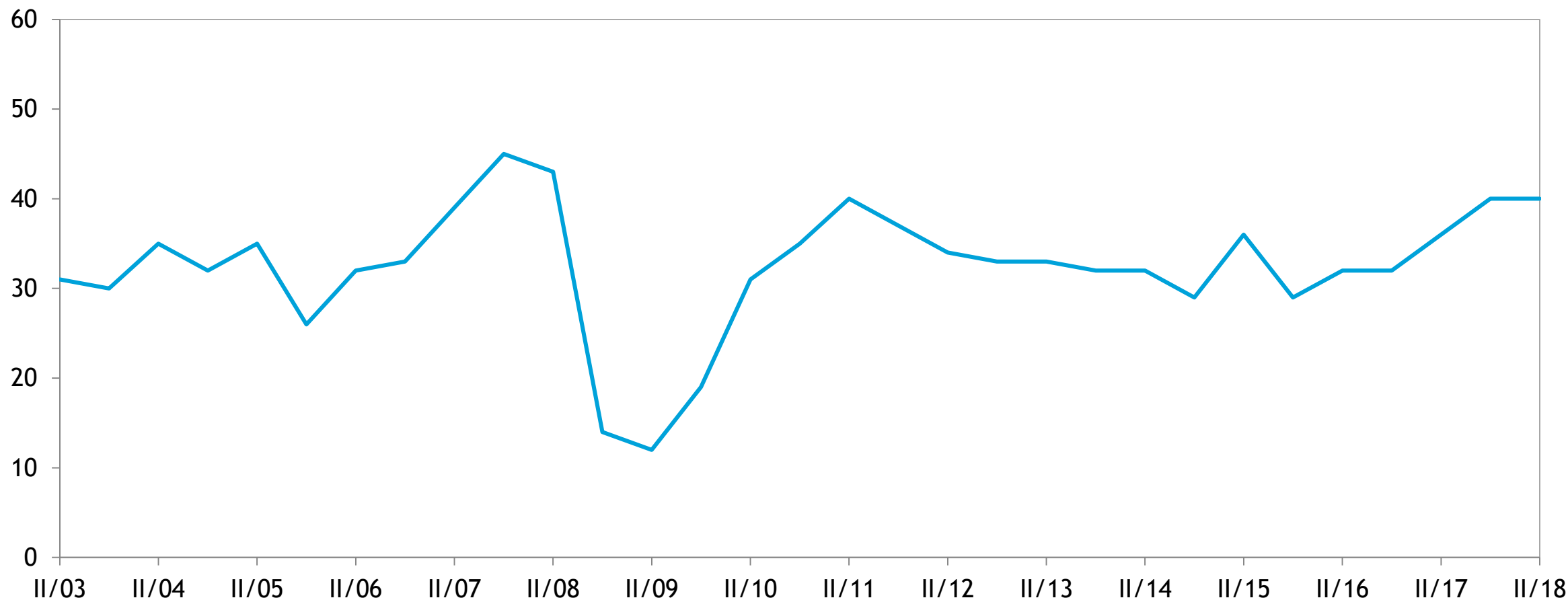
Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	44	46	10	34
Teollisuus	36	59	5	31
Rakentaminen	49	45	6	43
Kauppa	51	38	11	40
Palvelut	38	48	14	24

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

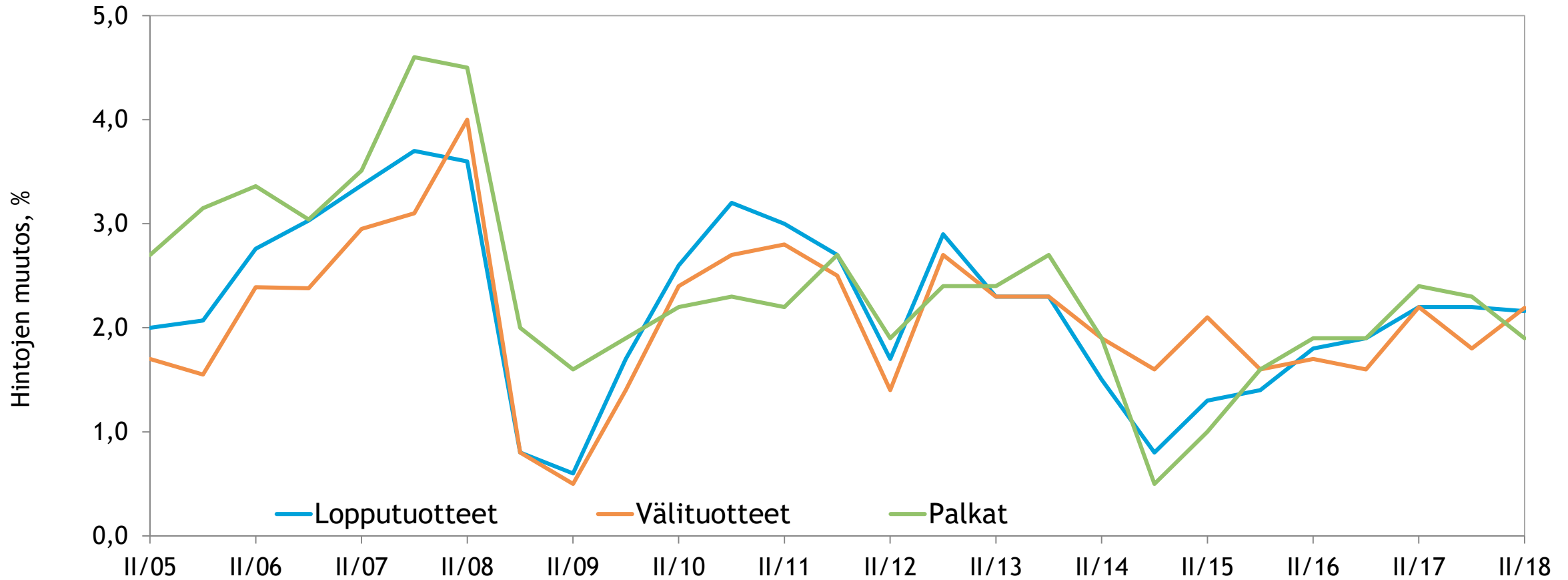
Tuotantokustannusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	45	49	6	39
Teollisuus	57	39	4	53
Rakentaminen	56	38	6	50
Kauppa	48	47	5	43
Palvelut	39	55	6	33

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Inflaatio-odotukset

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Odotukset inflaation tasosta, %

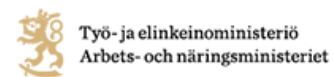
	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	2,2	2,2	1,9
Teollisuus	2,4	3,7	2,8
Rakentaminen	3,1	2,9	1,1
Kauppa	1,8	2,1	1,4
Palvelut	2,0	1,8	2,1

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

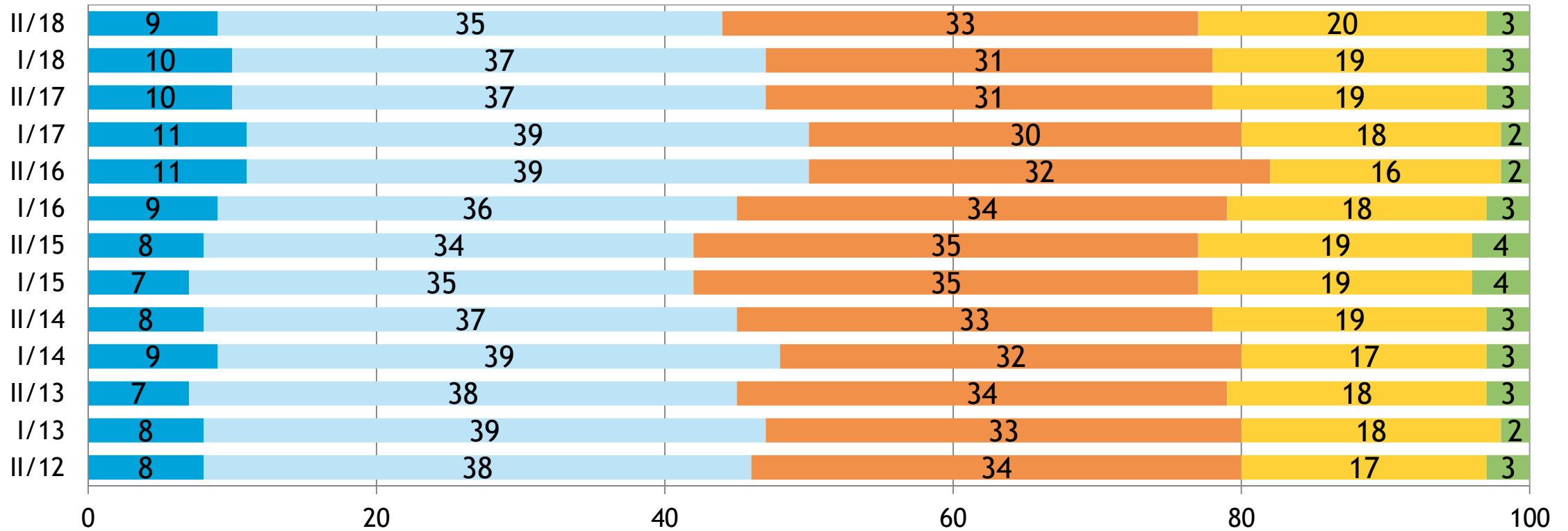
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kehittyminen ja kansainvälistyminen

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

■ Voimakkaasti kasvuhakuinen ■ Kasvaa mahdollisuuksien mukaan ■ Säilyttää asemat ■ Ei kasvutavoitetta ■ Toiminta loppuu vuoden aikana

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

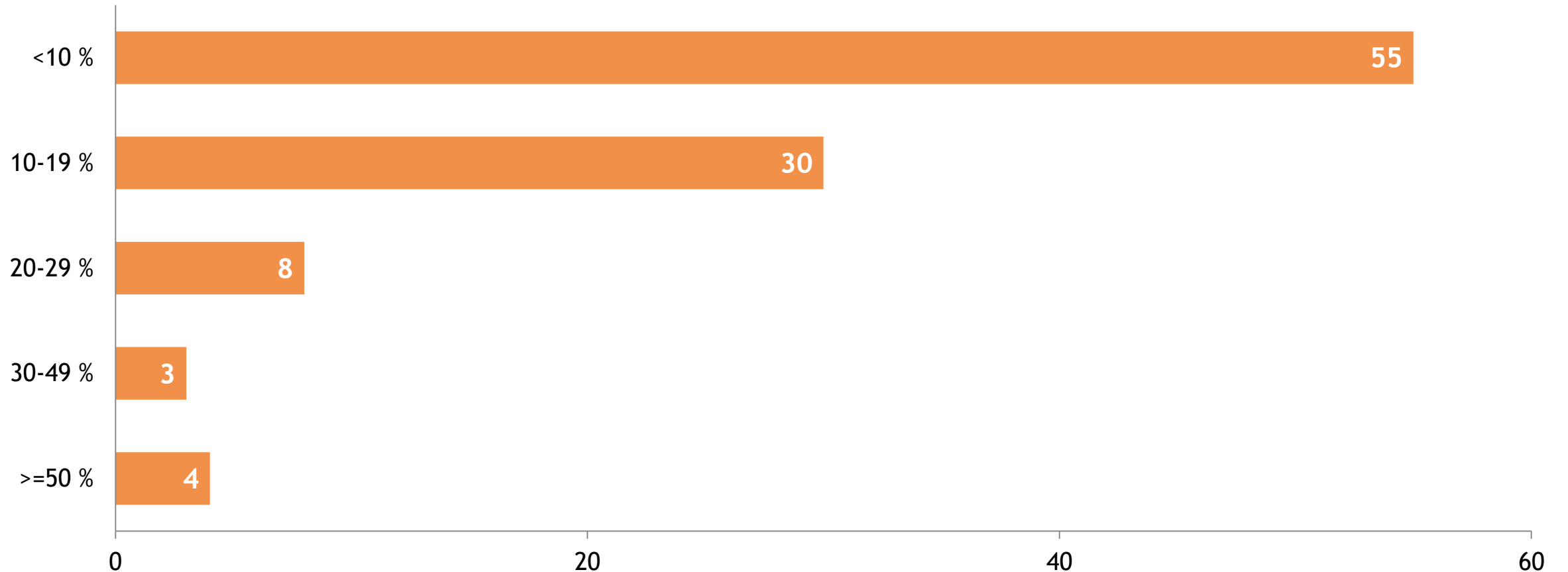
Kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	9	35	33	20	3
Toimialoittain					
Teollisuus	15	44	25	14	2
Rakentaminen	6	31	35	25	3
Kauppa	8	37	39	12	4
Palvelut	9	34	31	22	4
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	5	30	31	28	5
5-9 henkilöä	12	38	38	11	2
10-19 henkilöä	15	43	33	8	0
20-49 henkilöä	18	51	28	3	0
yli 50 henkilöä	25	48	24	3	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	5	30	37	24	4
1990-1999	4	31	39	22	4
2000-2009	8	31	35	22	4
2010-	15	43	25	15	3

Lähde: Pk-yrity sbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Liikevaihdon kasvutavoitteiden saavuttaminen vuonna 2017, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

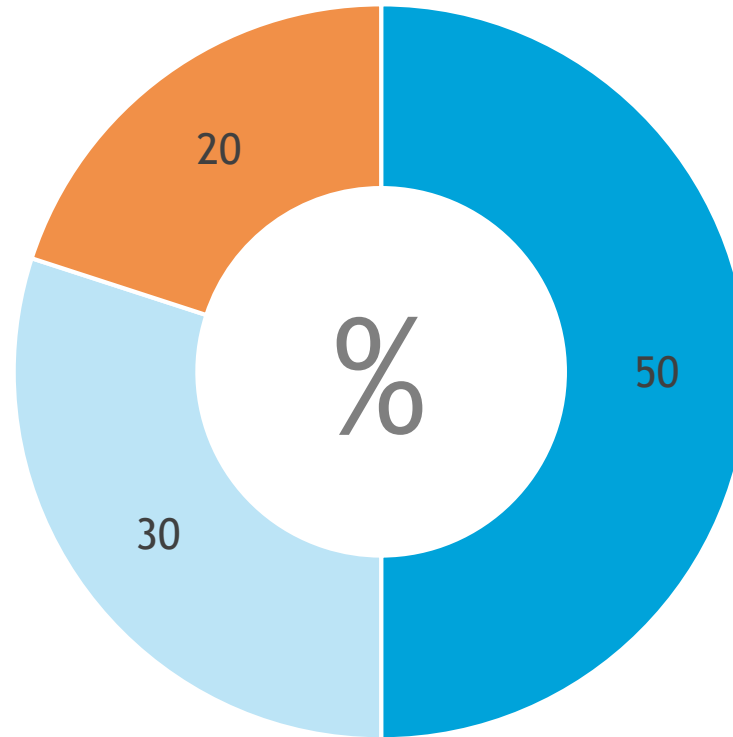
Yritysten tekemät uusiutumistoimet, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Investoinnit	75	75	78	71	74
Henkilöstön koulutus	43	59	51	44	39
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	59	56	62	56	60
Laajentuminen uusille markkinoille	51	56	43	54	51
Uusien teknologioiden käyttöönotto	36	41	20	50	35
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	24	30	22	23	24
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	26	25	22	26	27

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta

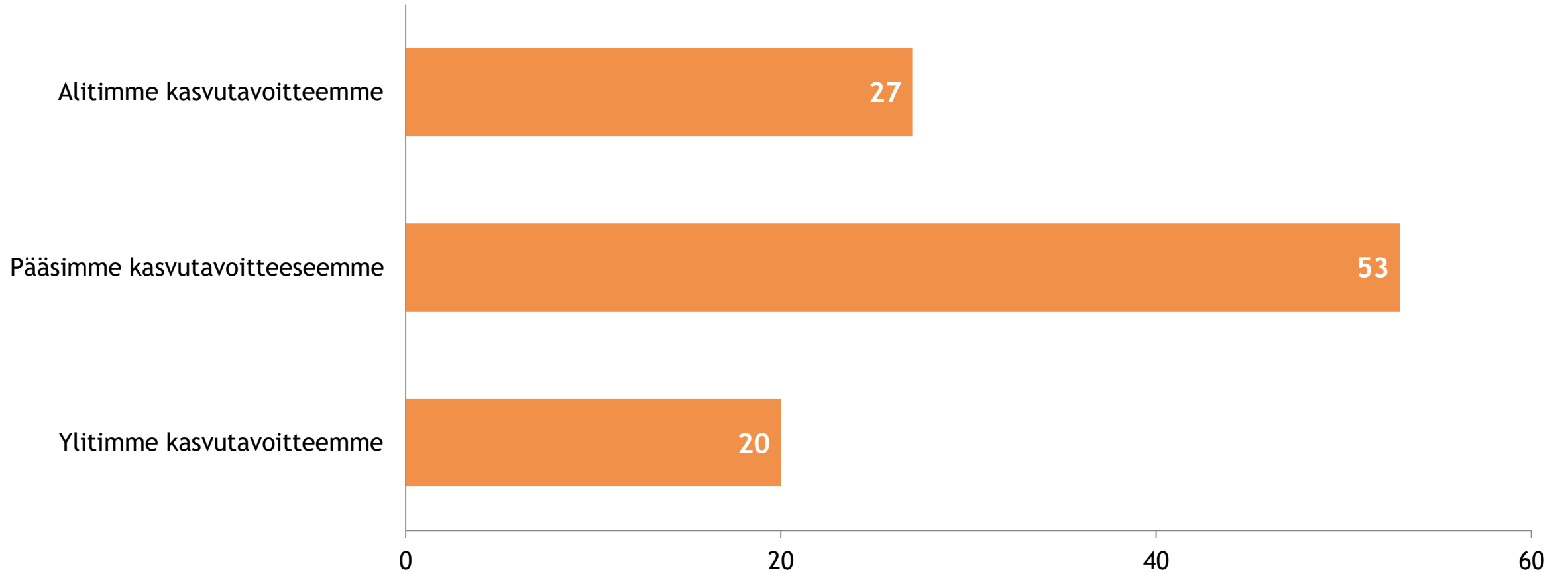

- Alle 9 %
- 10-49 %
- 50 % tai enemmän

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

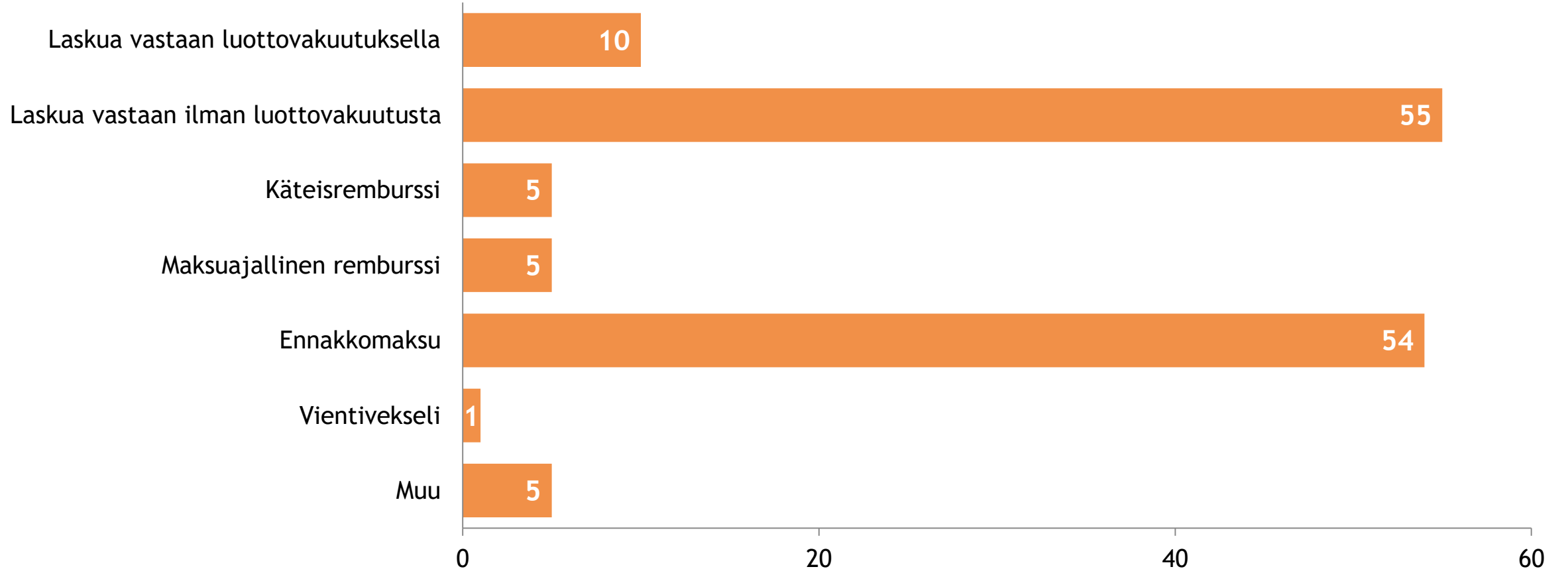
Kansainvälisessä kasvussa onnistuminen, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö*, %

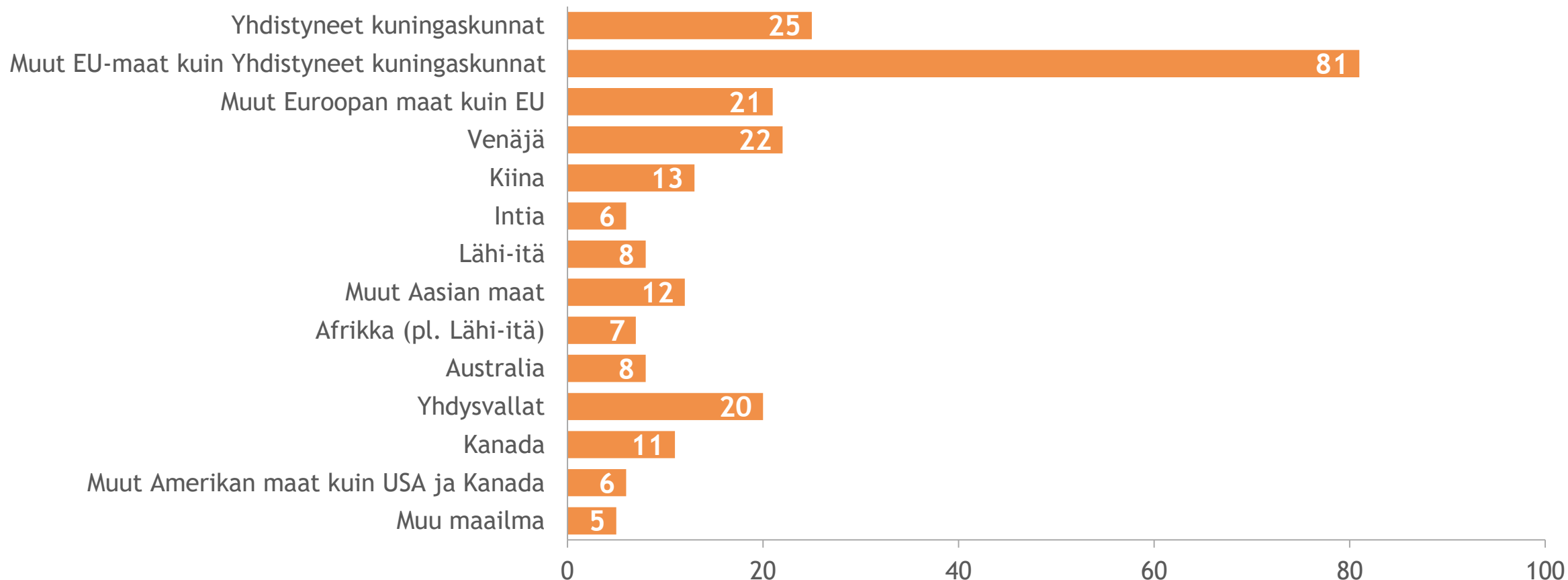

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten markkina-alueet ulkomailla*, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tärkeimmät kehittämistarpeet, % pk-yrityksistä*

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

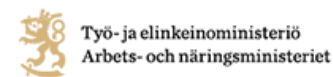
	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yritystoiminnan sääntely	10	9	10	9	11
Kustannustaso	13	18	11	13	13
Kilpailutilanne	16	9	15	23	16
Rahoitus	10	12	9	10	9
Työvoiman saatavuus	16	21	23	10	15
Resurssitekijät	8	12	8	7	8
Yleinen suhdanne- /taloustilanne	12	11	9	18	11
Ei osaa sanoa	14	7	14	9	17

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Toimintaympäristö

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Syyt miksi ei saanut tai on jättänyt hakematta rahoitusta, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Rahan korkea hinta	13	4	23	7	14
Kireät vakuusvaatimukset	32	38	36	43	24
Rahoituksen huono yleinen saatavuus	9	18	7	8	9
Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus	1	0	0	2	1
Laina-ajan lyhyys	4	7	2	3	4
Korkea oman pääoman vaatimus	13	17	10	6	15
Muu syy	29	17	22	30	33

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	23	34	23	22	21
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	15	28	38	35	52

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen ottamisen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, ja saanut rahoitusta	26	34	27	25	25
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	3	5	4	3	2
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	10	12	12	12	9
Ei ole ollut tarvetta	61	49	57	60	64

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

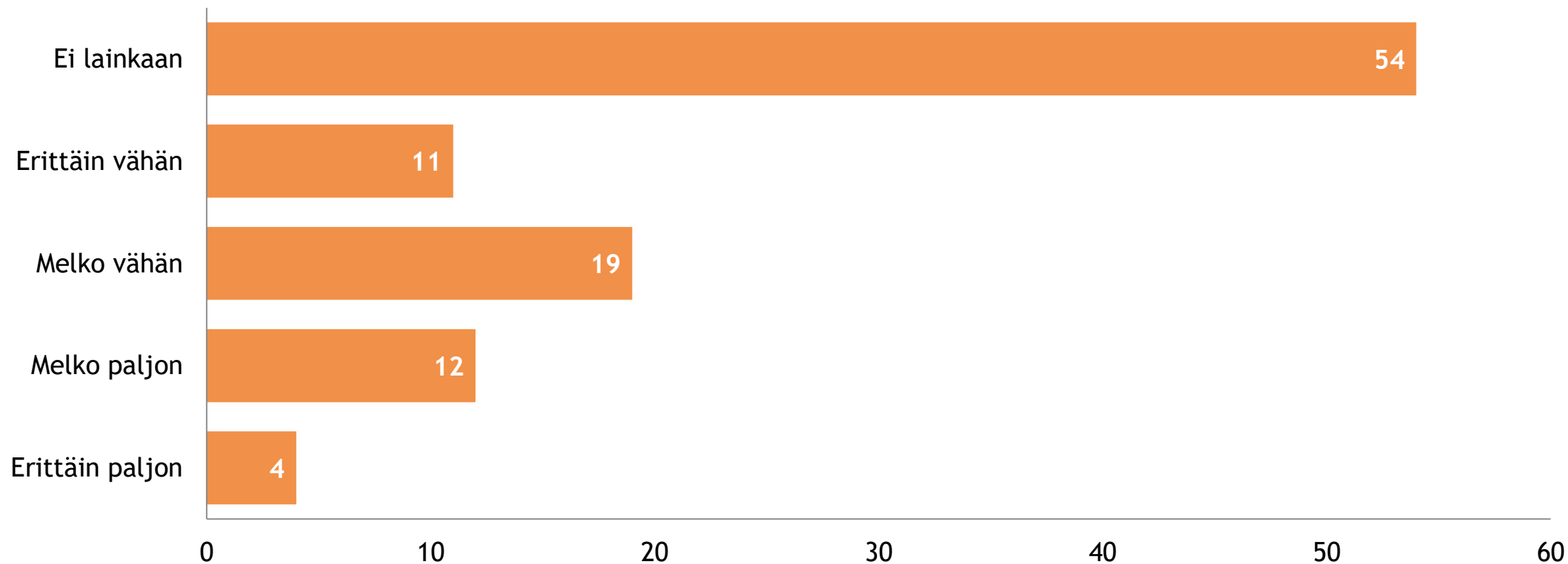
Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	23	34	23	22	21
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	15	28	38	35	52

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

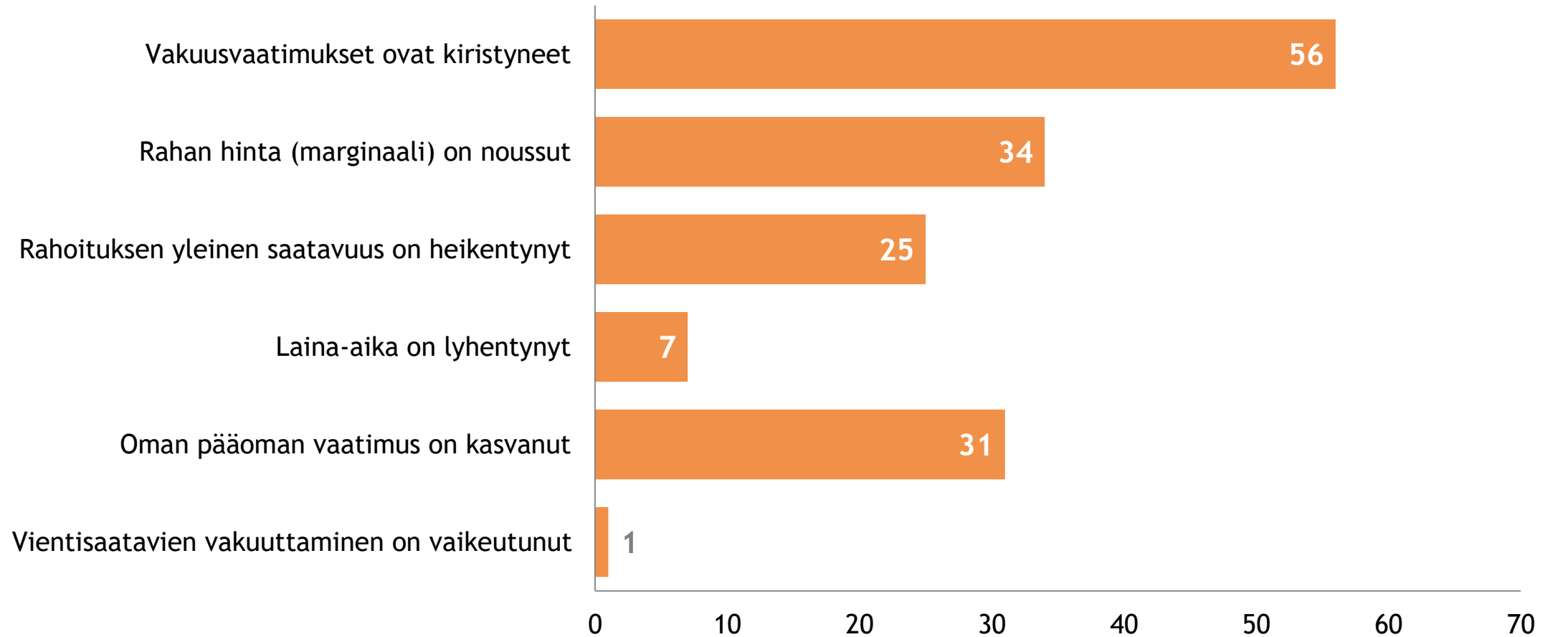
Rahoittajien luottopolitiikan kiristymisen viimeisen 12 kuukauden aikana, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: taloustutkimus oy

Miten luottopolitiikka on kiristynyt, %

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus, %*

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

* / Vastaaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, % *

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Tieto- ja viestintätekniikkalaitteet/ohjelmistot	8	3	1	7	11
Muut koneet- ja laitteet/rakennusinvestoinnit	52	60	58	43	50
Kehittämishankkeisiin, ml. henkilöstön osaaminen	16	24	8	10	18
Käyttöpääomaksi kasvuun tai kansainvälistymiseen	27	38	21	26	26
Käyttöpääomaksi suhdanteista/taloudellisista syistä johtuen	11	9	13	21	8
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	11	6	12	15	11
Vientikauppojen rahoittaminen	5	12	1	6	4
Muu tarkoitus	8	3	12	9	7

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

*/ Vastajaat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

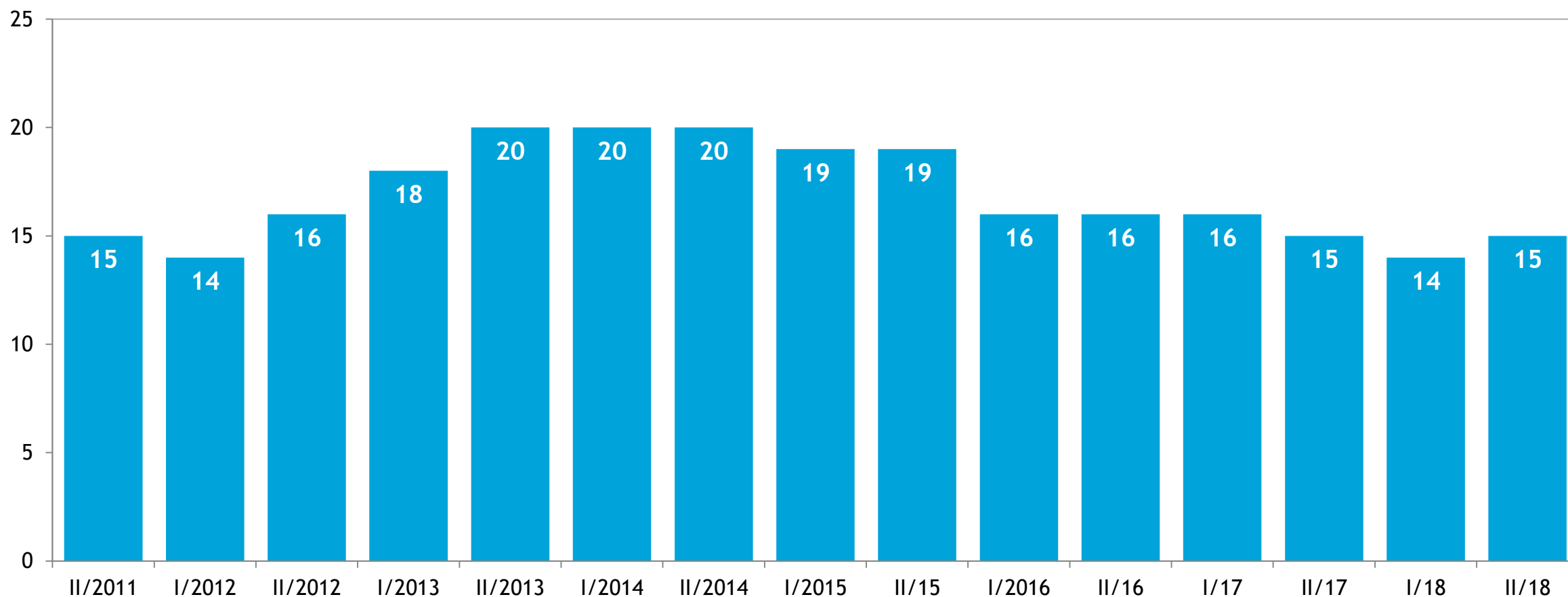
Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	68	80	75	72	63
Rahoitusyhtiö	32	36	42	21	31
Finnvera	19	30	15	20	18
ELY-keskus	10	14	3	8	12
Business Finland	13	22	5	9	16
Yksityinen henkilösijoittaja	9	5	4	7	12
Pääomasijoitusyhtiö	8	9	3	5	10
Vakuutusyhtiö	5	6	8	3	4
Teollisuussijoitus	1	0	0	1	1
Joukkorahoitus	2	2	0	4	3
Velkakirjat	0	1	0	0	0
Listautuminen	1	0	0	2	1

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Omat maksuvaikeudet viimeisen 3 kuukauden aikana, %

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syyskuu 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

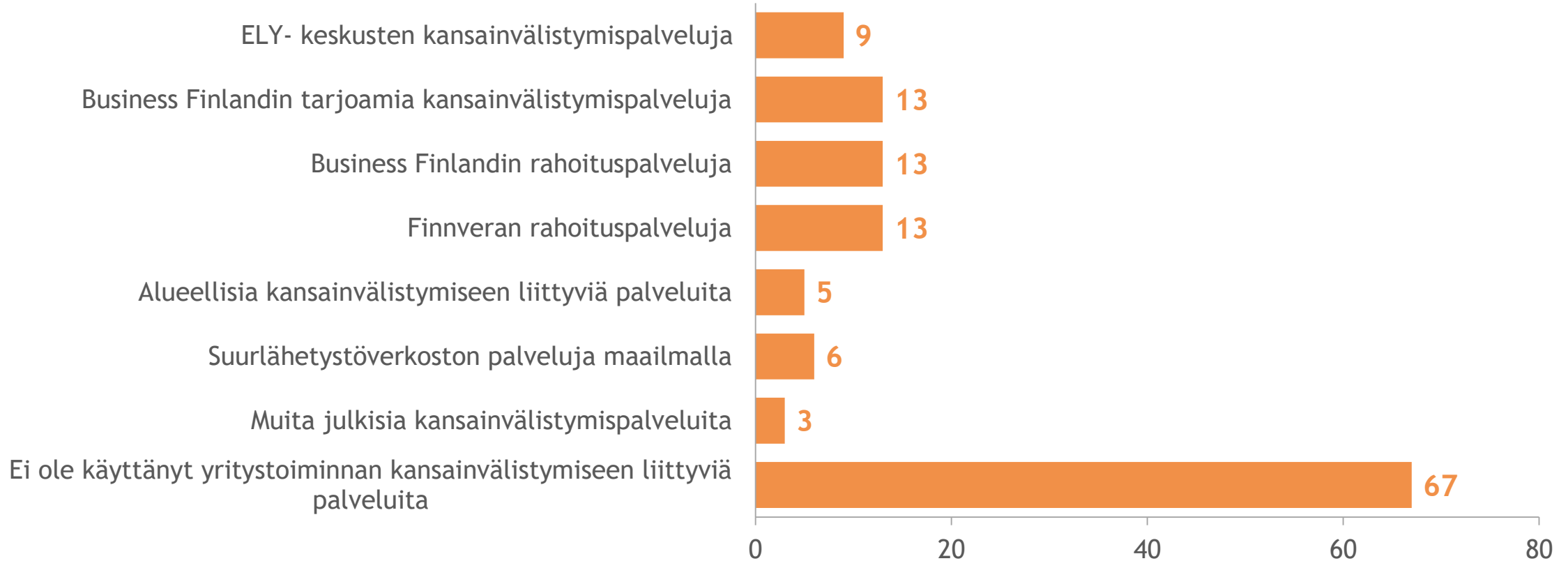
Yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	16	17	19	14
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	19	14	16	114	17
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	17	15	13	10	11
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	12	16	16	17	

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kansainvälistymispalvelujen käyttö*, % **

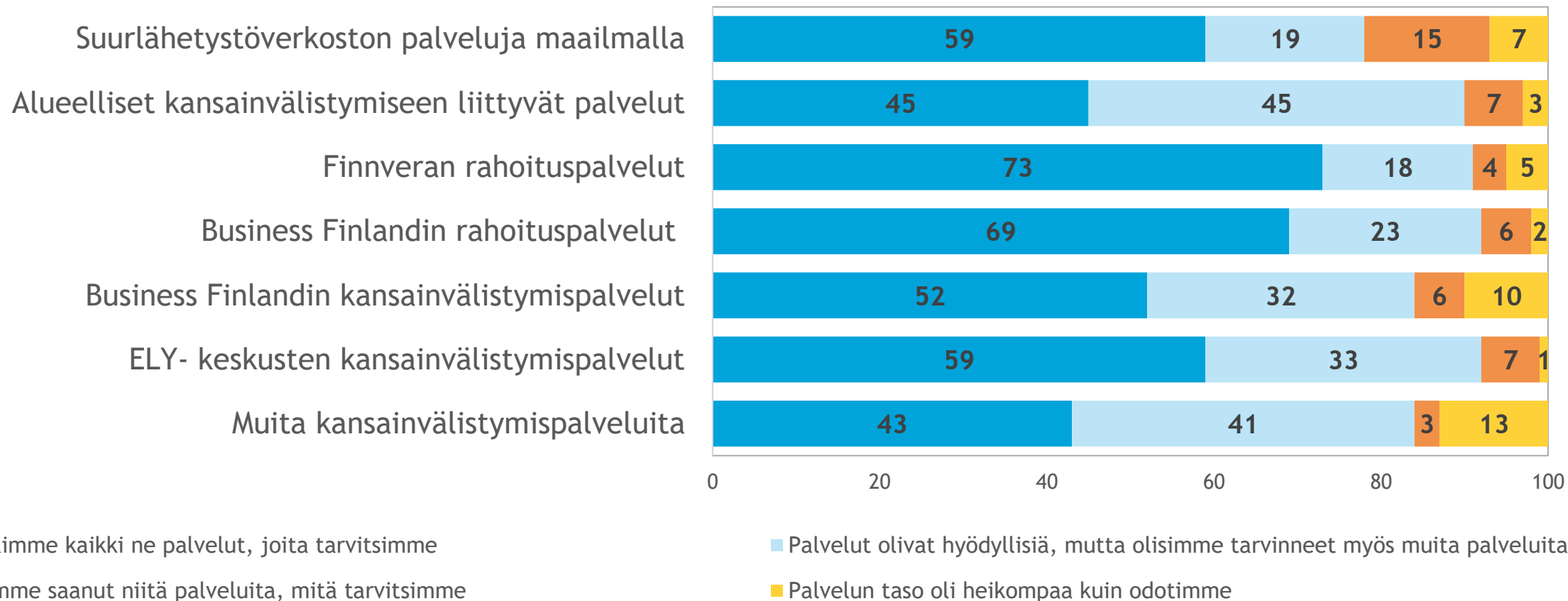
Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon ** / Kansainvälistyneistä yrityksistä

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

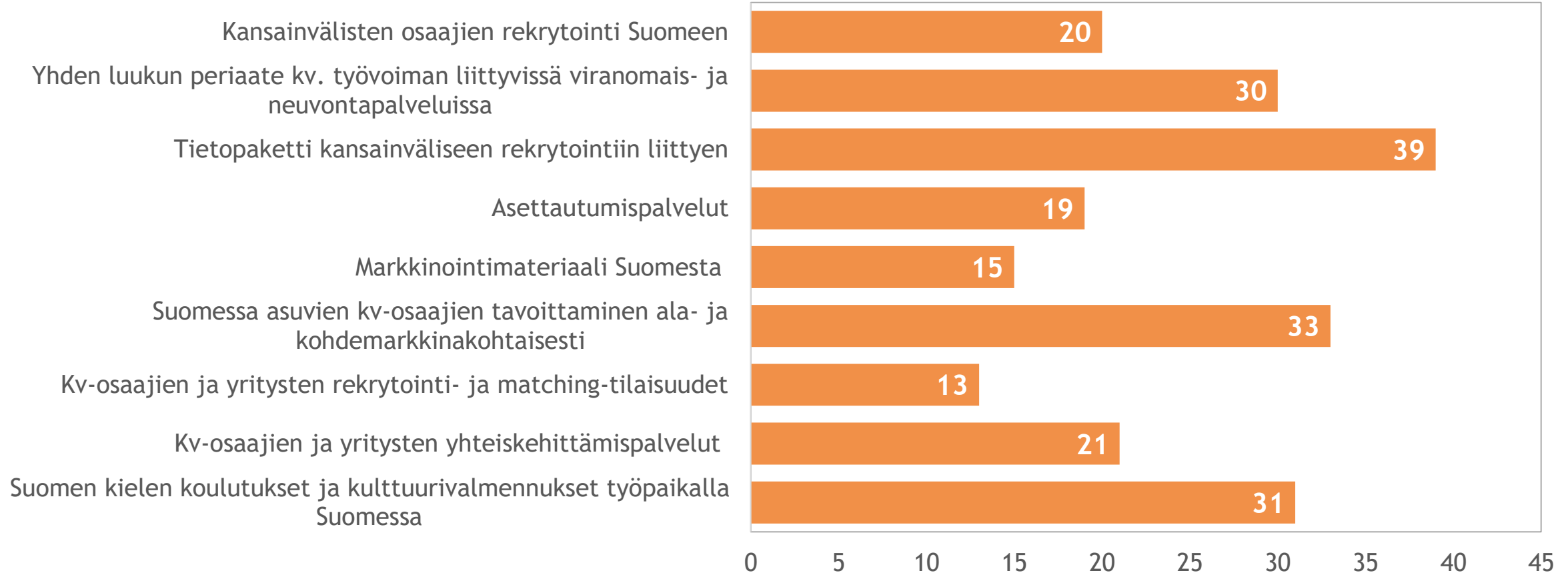
Palvelua käyttäneiden tyytyväisyys kansainvälistymispalveluihin, %

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kansainvälisten osaajien rekrytoinnin tai hyödyntämisen avut yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä, % */

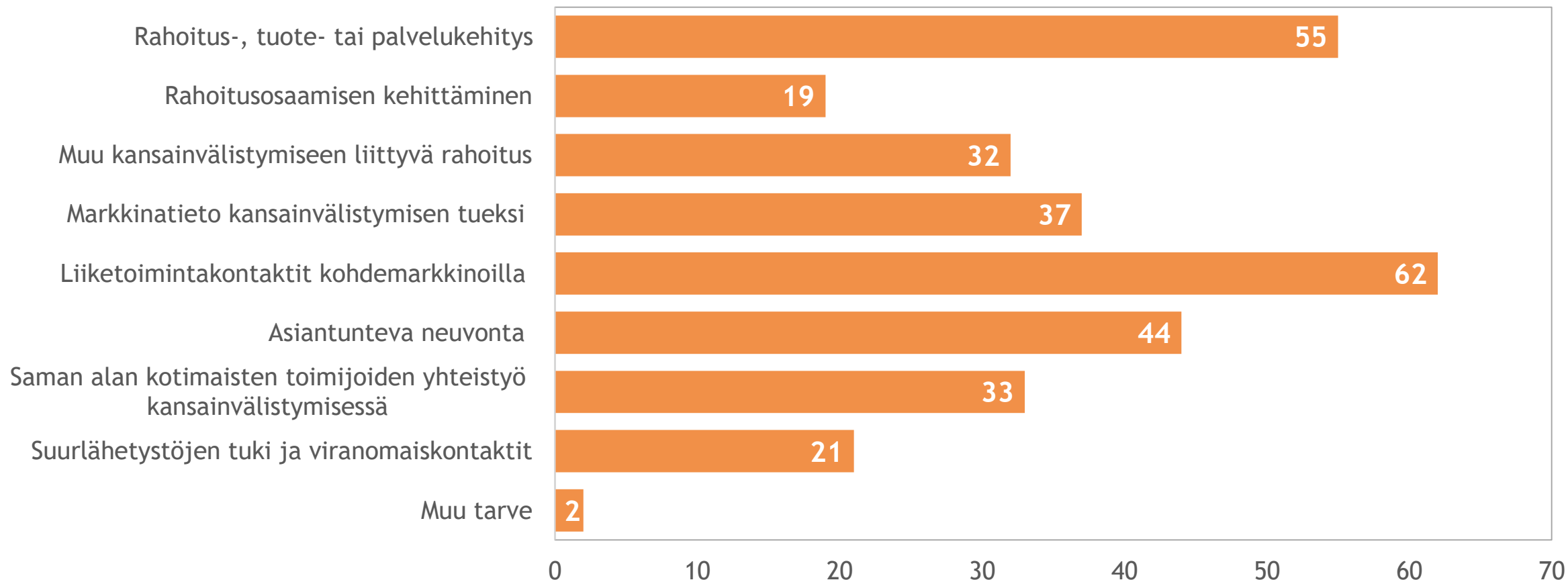

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

*/ Vastaajat ovat voineet valita kolme tärkeintä vaihtoehtoa.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kansainvälistymispalvelujen tarve*, %

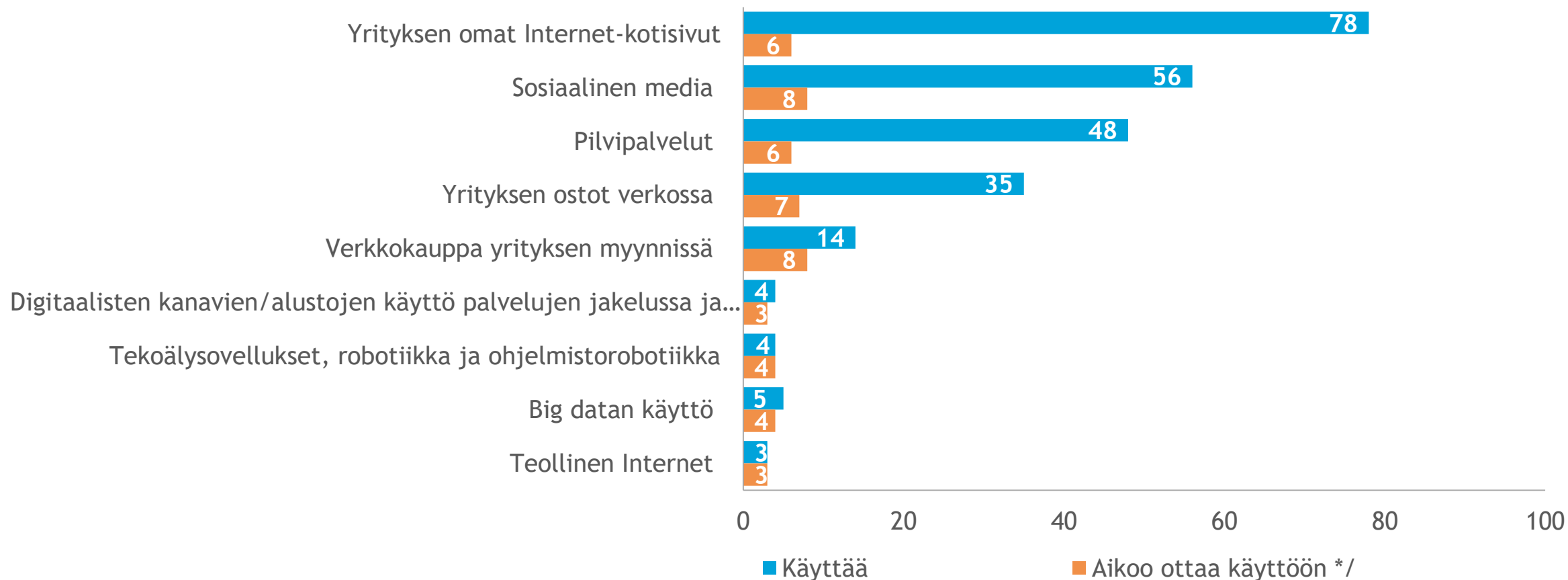

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Digitaalisten työkalujen ja palvelujen käyttö, %

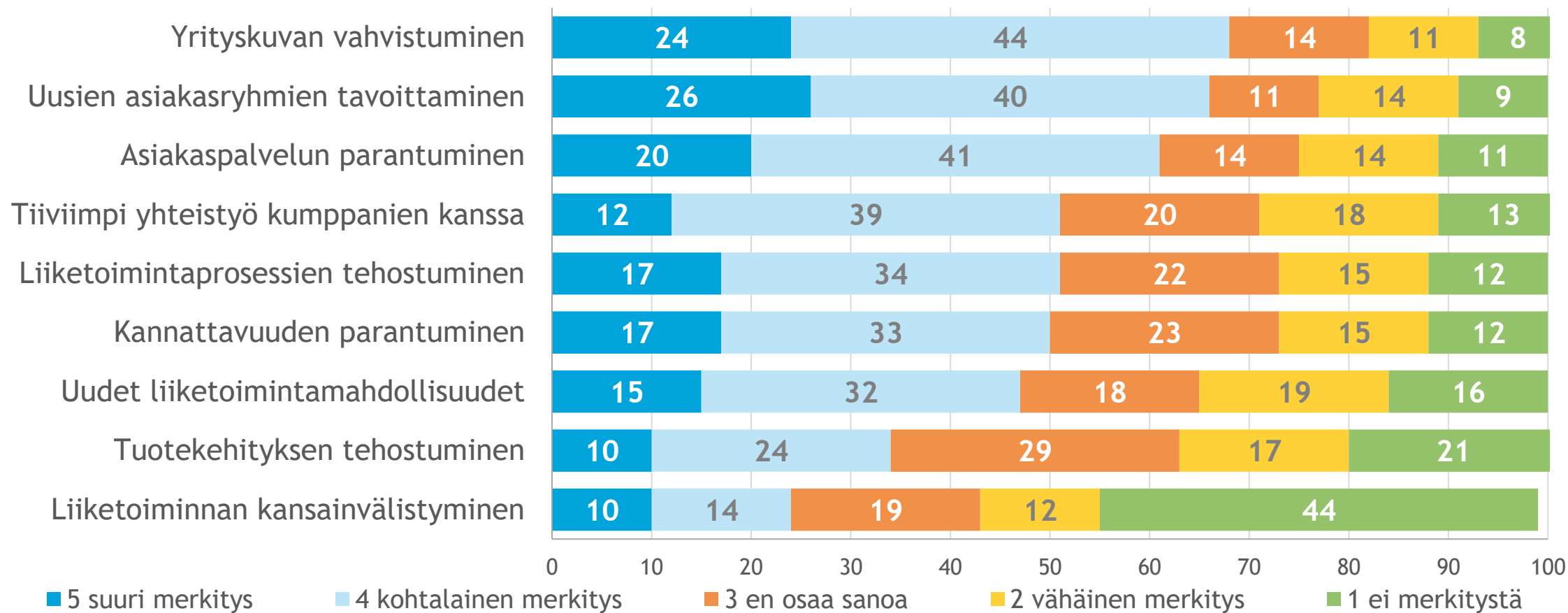

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

* / Osuus yrityksistä, jotka eivät käytä kyseistä palvelua.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

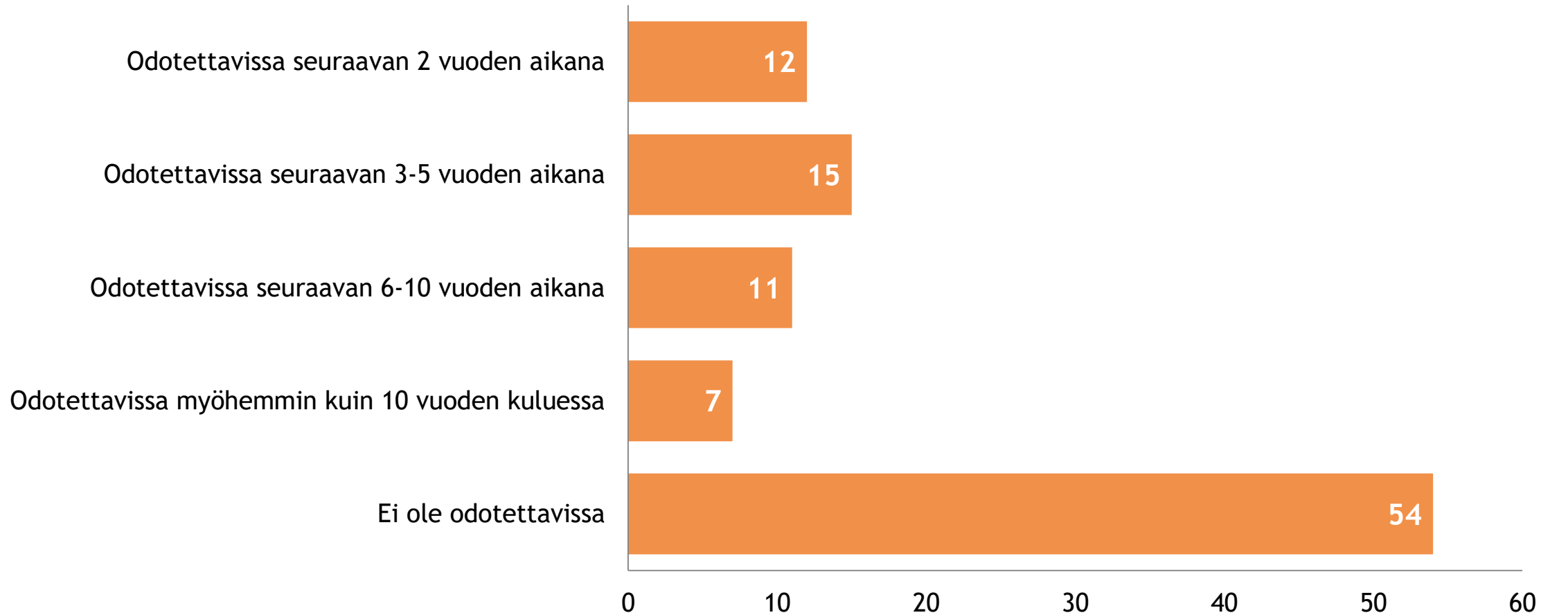
Liiketoiminnan digitalisoitumisen merkitys, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten suunnittelemat omistajanvaihdokset, %

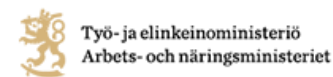

Lähde: Pk-yrity sbarometri - syksy 2018

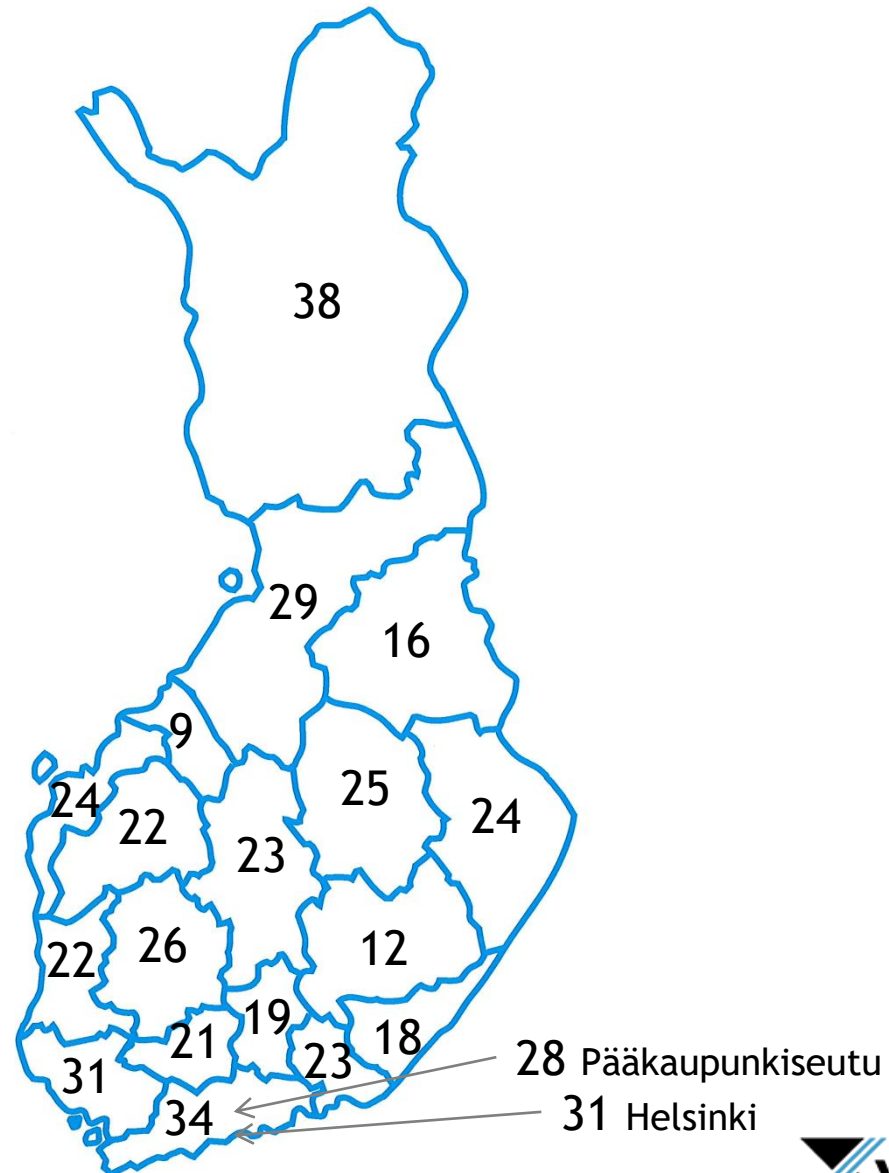
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

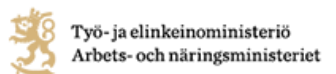
Suhdannenäkymät alueittain

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

11.9.2018

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

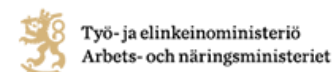
Suhdannenäkymät alueittain 1/2

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	31	38	17	11	48
Pääkaupunkiseutu	28	40	20	3	50
Uusimaa	34	40	18	10	54
Varsinais-Suomi	31	34	12	-1	30
Satakunta	22	31	18	2	27
Kanta-Häme	21	31	13	3	54
Päijät-Häme	19	31	11	-1	40
Pirkanmaa	26	31	13	1	34
Kymenlaakso	23	35	12	-2	20
Etelä-Karjala	18	15	9	-4	37
Etelä-Savo	12	26	5	-6	70
Pohjois-Savo	25	36	10	3	46
Pohjois-Karjala	24	29	12	0	38
Keski-Suomi	23	34	12	-7	50
Etelä-Pohjanmaa	22	32	7	-10	39
Pohjanmaa	24	32	8	4	40
Keski-Pohjanmaa	9	17	6	-12	5
Pohjois-Pohjanmaa	29	30	14	-1	37
Kainuu	16	26	19	-2	40
Lappi	38	35	14	1	31
Koko maa	27	34	14	2	42

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

11.9.2018

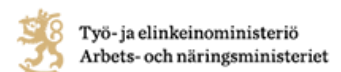
Suhdannenäkymät alueittain 2/2

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto-kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	52	34	25	27	29
Pääkaupunkiseutu	22	39	22	31	22
Uusimaa	39	35	21	26	15
Varsinais-Suomi	28	40	17	18	19
Satakunta	50	38	18	26	19
Kanta-Häme	21	40	14	25	20
Päijät-Häme	19	39	16	23	14
Pirkanmaa	32	39	13	25	16
Kymenlaakso	17	42	15	23	13
Etelä-Karjala	38	40	16	16	5
Etelä-Savo	49	45	12	23	16
Pohjois-Savo	40	43	20	32	20
Pohjois-Karjala	9	48	12	26	17
Keski-Suomi	34	40	17	27	13
Etelä-Pohjanmaa	29	43	16	21	13
Pohjanmaa	13	46	23	29	27
Keski-Pohjanmaa	23	44	10	25	16
Pohjois-Pohjanmaa	40	47	21	28	12
Kainuu	68	39	13	24	19
Lappi	6	42	21	32	11
Koko maa	34	40	19	26	19

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2018

11.9.2018

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA